

GABLER

Vilkår Innskuddspensjon

Gjeldende fra 01.10.2016

Innskuddspensjon etter lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold

Dokumentet inneholder vilkårene for Innskuddspensjon med investeringsvalg og tilknyttede risikodekninger, som er en pensjonsordning etter reglene i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold av 24. november 2000.

Forsikringsbeviset viser hvilke vilkår som gjelder for det enkelte medlem. Det er viktig at du og dine nærmeste er kjent med innholdet i ordningen og disse vilkårene.

Innhold

Innskuddspensjon etter lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold.....	2
Definisjoner	4
Innskuddsbasert alderspensjon.....	5
Vilkår pensjonssparing	5
§ 1. Pensjonsavtalen.....	5
§ 2. Hva er innskuddspensjon.....	5
§ 3. Informasjonsbehandling.....	5
§ 4. Ikrafttredelse	6
§ 5. Innskudd	6
§ 6. Investeringsalternativer.....	6
§ 7. Medlemmenes endring av investerings sammensetning.....	6
§ 8. Investeringsrisiko.....	6
§ 9. Automatisk nedtrapping.....	6
§ 10. Betaling og forvaltning av innskudd	6
§ 11. Ansvar for bruk av tjenester over internett	7
§ 12. Endring eller avvikling av investeringsalternativer.....	7
§ 13. Foretakets adgang til å disponere over pensjonsordningen	7
§ 14. Binding, motregning og pantsettelse av pensjonsmidler	7
§ 15. Kostnader.....	8
§ 16. Utbytte.....	8
§ 17. Utbetaling av alderspensjon.....	8
§ 18. Medlemmets dødsfall.....	8
§ 19. Opphør av pensjonsordning	8
§ 20. Opphør av medlemskap i en pensjonsordning.....	9
§ 21. Medlemmets rettigheter ved opphør	9
§ 22. Renteplikt ved oppgjør	9
§ 23. Valuta.....	9
§ 24. Foreldelse	9
§ 25. Force Majeure	9

§ 26. Endring av vilkår og priser	9
§ 27. Behandling av tvister	9
Forsikringer knyttet til Pensjonskassens Innskuddspensjon	10
Generelle forsikringsvilkår	10
§ 1. Forsikringsavtalen	10
§ 2. Opplysningsplikt ved inntredelse i ordningen og konsekvenser av å gi uriktige opplysninger	10
§ 3. Generelle begrensninger i Pensjonskassens ansvar	11
§ 4. Ikrafttredelse	11
§ 5. Premiebetaling – premiefond/innskuddsfond	11
§ 6. Foretakets rett til endring og regulering av forsikringen	12
§ 7. Pantsettelse og kreditorvern	12
§ 8. Utmelding	12
§ 9. Opphør	12
§ 10. Flytting	13
§ 11. Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger	13
§ 12. Renteplikt ved oppgjør	13
§ 13. Valuta	13
§ 14. Pensjonskassens regressadgang	13
§ 15. Fortsettelsesforsikring	14
§ 16. Endring av forsikringsvilkår og priser	14
§ 17. Behandling av tvister	14
Vilkår - Innskuddsfritak og premiefritak	15
§ 1. Hvilke vilkår som gjelder	15
§ 2. Forsikringens omfang og begrensninger	15
§ 3. Utbetaling	15
§ 4. Foreldelse	16
Vilkår - Uførepensjon	17
§ 1. Hvilke vilkår som gjelder	17
§ 2. Forsikringens omfang og begrensninger	17
§ 3. Utbetaling	17
§ 4. Foreldelse	18
Vilkår - Ektefelle	19
§ 1. Hvilke vilkår som gjelder	19
§ 2. Forsikringens omfang og begrensninger	19
§ 3. Utbetaling	19
Vilkår - Barnepensjon	20
§ 1. Hvilke vilkår som gjelder	20

§ 2 Forsikringens omfang og begrensninger	20
§ 3. Utbetaling	20

Definisjoner

Avtalen: Avtalen er den pensjons- og forsikringsavtale som inngås mellom Pensjonskassen og foretaket.

Foretaket: Det foretak (arbeidsgiver) som har inngått avtale med Pensjonskassen om innskuddspensjon enten direkte eller gjennom en tilslutningserklæring.

Barn: Medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.

Fondsprovisjon: Fondsprovisjon er prisen for kjøp/salg (tegning/innløsning) og forvaltning av investeringsalternativene.

Innskudd: Innskudd er det beløp som foretaket etter innskuddsplanen skal innbetale for de enkelte medlemmer.

Innskuddsfond: Innskuddsfondet er et fond som består av innbetalinger fra foretaket, avkastning på midlene i innskuddsfondet, m.v. Dette innskuddsfondet eies av arbeidsgiver og kan benyttes til dekning av årets innskudd til medlemmene eller andre formål i samsvar med regler om bruk av innskuddsfond i lov om innskuddspensjon.

Innskuddsplan: Innskuddsplanen angir hvordan de årlige innskuddene for medlemmene skal beregnes.

Medlemmer: Medlemmer i pensjonsordningen er de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også arbeidstaker som er blitt ufør mens han var i foretakets tjeneste, og som det betales innskudd for i henhold til forsikring av innskuddsfritak.

Pensjonsforsikringsavtale: Når utbetaling av pensjon skal starte, kan medlemmet velge å benytte pensjonskapitalen til å kjøpe en garantert årlig pensjon etter en forsikringsteknisk omregning basert blant annet på forutsetninger om dødelighet og garantert rente.

Pensjonskapital: Pensjonskapitalen er summen av innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen med tillegg av tilført avkastning som kan være positiv eller negativ.

Pensjonskapitalbevis: Pensjonskapitalbevis er en individuell kontrakt som angir eierens rett til opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket. Pensjonskapitalbevis utstedes av Pensjonskassen når et medlem trer ut av en innskuddspensjonsordning eller når et medlem starter utbetaling av hel eller delvis alderspensjon i henhold til regelverket.

Forsikringsbevis: Forsikringsbeviset er et dokument til medlemmet som viser hvilke dekninger som omfattes av pensjonsordningen og fastsatte sparebeløp som gjelder. Forsikringsbeviset gjelder foran disse vilkårene.

Samboer: Samboer er en person som medlemmet:

1. har felles bolig og felles barn med, eller
2. lever sammen med i ekteskapslignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem år før dødsfallet, og det ikke foreligger forhold som ville hindre at lovlig ekteskap ble inngått.

Pensjonskassens Innskuddspensjon: er en pensjonsordning opprettet til fordel for en nærmere definert gruppe av ansatte i foretaket, i samsvar med reglene i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold av 24. november 2000. Pensjonsordningen kan ha tilknyttet forsikringsdekninger ved arbeidsuførhet og død. I Pensjonskassens Innskuddspensjon kan det enkelte medlem etter nærmere regler selv bestemme hvordan pensjonsmidlene skal investeres. Alle innskudd er bundet til pensjonsformål og alle pensjonsutbetalinger skal skje i terminer.

Særskilt vedr. forsikringsdekningene:

Arbeidsuførhet: Med arbeidsuførhet menes helt eller delvis tap av evne til inntektsgivende arbeid (tap av ervervsevnen).

Fripolise: Fripolise er en forsikringskontrakt mellom Pensjonskassen og et medlem i en innskuddspensjonsordning som opprettes der hvor medlemmet velger at pensjonskapitalen skal forvaltes som en pensjonsforsikringsavtale ved uttak av pensjon.

Karenstid: Med karenstid menes tiden fra arbeidsuførhet inntreier til innskuddsfritak/premiefritak eller uførepensjon tidligst kan utbetales. Karenstidens lengde fremgår av de enkelte tilleggsvilkår.

Innskuddsbasert alderspensjon

- med individuelt investeringsvalg
- uten avkastningsgaranti

Vilkår pensjonssparing

§ 1. Pensjonsavtalen

§ 1.1. Hvilke lover og regler som gjelder

For Pensjonskassens Innskuddspensjon gjelder:

- Lov av 24. november 2000 om innskuddspensjon i arbeidsforhold, med forskrifter.
- Lov av 24. mars 2000 om foretakspensjon, med forskrifter.
- Lov av 16. juni 1989 om forsikringsavtaler (FAL), med forskrifter.
- Lov av 10. juni 2005 om forsikringsvirksomhet, med forskrifter.
- Lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt, med forskrifter.
- Lov om tjenestepensjon av 13. desember 2013,
- Lov om finansforetak av 10. april 2015
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov. For avtalen gjelder norsk rett.

§ 1.2. For avtalen gjelder disse pensjonsvilkårene, de bestemmelser som er fastsatt i en egen avtale mellom foretaket og Pensjonskassen, samt de bestemmelser som er inntatt i forsikringsbeviset. Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset, vilkårene og avtalen gjelder foran fravikelige lovbestemmelser. Vilkårene gjelder foran vedtektene. Disse vilkår gjelder også for pensjonskapitalbevis og pensjonskapitalbevisiere så langt de passer.

§ 1.3. Avtale om Pensjonskassens Innskuddspensjon omfatter bare personer som er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, med mindre annet er særskilt avtalt eller følger av lov eller forskrift.

§ 1.4. Pensjonsordningen følger reglene i lov om innskuddspensjon og er underlagt de særskilte skattereglene som følger av skattelovens § 6-46, m.fl.

§ 2. Hva er innskuddspensjon

Pensjonskassens Innskuddspensjon med investeringsvalg er en pensjonsordning hvor et foretak betaler årlige innskudd i samsvar med en avtalt innskuddsplan til medlemmenes fremtidige alderspensjon. Det opprettes særskilte pensjonskonti for hvert enkelt medlem. Medlemmet gis adgang til å endre investeringssammensetningen for sin pensjonskapital innenfor de rammer foretaket har valgt. Medlemmet bærer selv investeringsrisikoen.

§ 3. Informasjonsbehandling

§ 3.1. Informasjon om foretaket og medlemmene

Pensjonskassen kan innhente/avgi opplysninger om kundeforholdet fra/til Pensjonskassens leverandør av medlemsadministrasjon og foretak hvor denne leverandøren har en vesentlig eierandel. Formålet er å kunne gi en samlet oversikt over foretakets/medlemmenes engasjement i konsernet, og å kunne tilrettelegge Pensjonskassens tjenester overfor disse. Informasjonen er innhentet, lagret og sikret i samsvar med Datatilsynets regler.

§ 3.2. Pensjonskassen vil årlig gi medlemmene opplysninger om pensjonskapitalens verdiutvikling og prognoser for fremtidig pensjon.

§ 3.3. Ved melding fra Pensjonskassen til medlemmene er brev til den oppgitte adresse eller sist kjente adresse alltid tilstrekkelig.

§ 4. Ikrafttredelse

For nye medlemmer trer pensjonsordningen i kraft når Pensjonskassen har mottatt innmeldingen og melding om at avtalt innbetaling for vedkommende medlem er godskrevet Pensjonskassens konto.

§ 5. Innskudd

1. Foretaket betaler Innskudd til Pensjonskassen under ett for alle de medlemmer som kollektivforsikringen omfatter.
2. Betalingsfristen for innskuddet er i henhold til angitt forfallsdato fra den dag Pensjonskassen har sendt faktura til foretaket.
3. Blir et innskudd ikke betalt innen betalingsfristens utløp eller en avtalt lengre betalingsutsettelse, og det er midler i premiefond/innskuddsfond, kan det tas dekning i pensjonsordningens premiefond/innskuddsfond. Om nødvendig skal det tas dekning i premiefond/ innskuddsfond som forvaltes utenfor Pensjonskassen. Det vil ikke bli foretatt investeringer i innskuddsprofilene før fakturaen er dekket i sin helhet.
4. Det er foretakets ansvar at innbetalinger skjer i henhold til innskuddsplanen. Dette gjelder også når det er avtalt pensjonsinnskudd fra medlemmene. Slikt innskudd kan for hvert medlem ikke settes høyere enn 4 prosent av medlemmets lønn og kan maksimalt utgjøre 50 prosent av det totale innskuddet. Hvis medlemmet dør før pensjonsalder, skal medlemmets innskudd bare betales for tiden frem til dødsdagen.

§ 6. Investeringsalternativer

Ved oppstart velger foretaket en investeringsprofil blant de profilene Pensjonskassen tilbyr, hvor første innskudd investeres for alle medlemmene. Deretter kan medlemmet selv foreta investeringsvalg i innskuddsordningens portal. Foretaket bestemmer hvilke profiler som skal være tilgjengelig for pensjonsordningen, blant de profilene Pensjonskassen tilbyr.

Alle innbetalinger til medlemmenes pensjonskonto investeres uten ugrunnet opphold, i henhold til gjeldende investeringsvalg, på tidspunktet for innbetalingen.

§ 7. Medlemmenes endring av investerings sammensetning

Det enkelte medlem kan ved bruk av medlemsportalen, endre investerings sammensetningen innenfor de investeringsprofilene foretaket har besluttet å tilby.

§ 8. Investeringsrisiko

Pensjonskassen garanterer ingen minsteavkastning. Medlemmene bærer selv risikoen for at verdien av investeringsporteføljen kan bli redusert. Avkastningen kan både bli positiv og negativ. Den fremtidige verdien av innbetalte beløp kan derfor få en negativ utvikling. Den faktiske verdien og avkastningen pensjonskapitalen får i fremtiden, vil blant annet avhenge av markedets utvikling, valgt investerings sammensetning, eventuelle gebyrer og forvalternes dyktighet.

§ 9. Automatisk nedtrapping

Dersom det er dekket i avtalen, kan pensjonskassen automatisk redusere risikoen i sparingen etter hvert som medlemmer blir eldre. Typisk vil man da de siste 10 årene personen er yrkesaktiv, gradvis reduserer andelen aksjer i sparingen med en forholdsmessig andel hvert år. Nedtrappingen vil skje til investeringsprofilen med lavest risiko om medlemmet ikke selv har valgt denne. Når dette er avtalt vil medlemmet selv måtte foreta et aktivt valg dersom nedtrapping ikke ønskes iverksatt.

§ 10. Betaling og forvaltning av innskudd

Dato for plassering/innløsning av investeringene for følgende situasjoner:

Innbetalinger:

Pensjonskassen vil investere første innskudd i henhold til avtalt oppstartsprofil valgt av foretaket.

Dersom medlemmene/foretaket ikke foretar endring i fondsprofil, vil fremtidige innskudd investeres tilsvarende. Investering av innskudd utføres uten ugrunnet opphold, én gang pr. måned etter at siste

faktura er forfalt. Ved manglende eller delvis innbetaling vil skyldig restbeløp bli forsøkt trukket fra innskuddskonto. Ved manglende dekning, vil innbetalt beløp bli stående på innskuddskonto inntil det er dekning på fakturaen i sin helhet. Investeringen inkluderes deretter ved neste ordinære investeringssyklus.

Fondsbytte:

Fondsbytter meldes inn av medlemmet via medlemsportalen. Fondsbytte innmeldt før oppgitt frist i medlemsportalen iverksettes i samme måned. Innmeldte fondsbytter etter oppgitt frist iverksettes måneden etter. I den perioden fondstransaksjoner pågår, vises ikke fullstendig beholdning i medlemsportalens fondsoversikt.

Flytting:

Ved flytting til annen pensjonsinnretning gjelder særskilte regler for innløsning, overføring og frister. Disse fremgår av forsikringsvirksomhetsloven. Ved begjæring om flytting av innskuddsordningen, suspenderes medlemmets rett til å endre investerings sammensetning.

Dødsfall:

Utbetaling etter dødsfall starter normalt måneden etter at melding om medlemmets dødsfall er mottatt av Pensjonskassen, inkludert fullstendig dokumentasjon (dødsattest, skifteattest, kontonummer osv.).

§ 11. Ansvar for bruk av tjenester over internett

Pensjonskassen er ikke ansvarlig for tap som skyldes ukorrekt bruk av Pensjonskassens internettjeneste eller at medlemsadministrators internettjeneste ikke er tilgjengelig som følge av driftsstans eller andre uregelmessigheter av teknisk karakter ved programvare eller maskinvare på tele- eller Internett. Dette gjelder også dersom innmeldte ordre av tekniske årsaker ikke mottas av Pensjonskassen på en forståelig måte. Foretaket/medlemmet skal påse at passord og brukeridentitet ikke blir kjent for andre og/eller at de ikke noteres slik at andre kan forstå hva kodene gjelder. Pensjonskassen er ikke ansvarlig for tap som måtte skyldes at uautoriserte personer har fått adgang til passord eller at foretaket/medlemmet på annen måte har brutt sikkerhetsbestemmelser.

§ 12. Endring eller avvikling av investeringsalternativer

Pensjonskassen har rett til å endre eller avvikle investeringsalternativer. Dersom et investeringsalternativ opphører, vil medlemmet ikke kunne plassere flere midler i dette alternativet. Midler som allerede er plassert i et investeringsalternativ som avvikles, vil Pensjonskassen flytte til andre investeringsalternativer som Pensjonskassen tilbyr. Pensjonskasse vil varsle foretaket om endringer i investeringsalternativene. Foretaket kan bestemme hvilke investeringsvalg medlemmene skal tilbys. Pensjonskassen vil deretter, uten kostnad for medlemmene, omplassere medlemmenes midler i samsvar med foretakets beslutning, hvoretter medlemmene informeres og gis adgang til å endre spareprofilen blant de nye investeringsalternativene. Dersom foretaket ikke tar stilling til hvordan midlene skal plasseres, vil midlene bli plassert i det alternativet som Pensjonskassen finner passende.

§ 13. Foretakets adgang til å disponere over pensjonsordningen

§ 13.1. Oppsigelse og endring av pensjonsordningen

Foretaket har rett til å si opp eller endre pensjonsordningen innenfor gjeldende regler.

§ 13.2. Flytting av pensjonsordningen

Pensjonskassens Innskuddspensjon kan flyttes til annen forvaltningsinstitusjon i henhold til de til enhver tid gjeldende regler for flytting.

§ 14. Binding, motregning og pantsettelse av pensjonsmidler

Midler som er innbetalt til pensjonsordningen samt avkastning på disse midler, kan ikke utbetales til medlemmet på annen måte enn som alderspensjon. Pensjonskassen kan motregne i pensjonsutbetalinger til dekning av krav knyttet til det enkelte medlems pensjonskonto. Pensjonsordningen kan ikke pantsettes.

§ 15. Kostnader

I spareperioden skal foretaket dekke alle kostnader knyttet til pensjonsordningen i henhold til gjeldende regler. For pensjonskapitalbevis og pensjoner under utbetaling må medlemmene selv dekke kostnadene forbundet med ordningen. Pensjonskassen vil ta vederlag fra medlemmet i form av administrasjonsgebyrer, forvaltningsgebyrer, flyttegebyrer og eventuelle andre kostnadselementer.

§ 16. Utbytte

Eventuelt utbytte fra underliggende fondsinvesteringer tildeles i form av nye andeler i de respektive fond.

§ 17. Utbetaling av alderspensjon

Alderspensjon kan tidligst tas ut ved fylte 62 år med mindre medlemmet er omfattet av en lavere særaldersgrense og denne fremgår av avtalen. Det er anledning til å ta ut mindre enn full alderspensjon, så lenge den årlige alderspensjon vil utgjøre omlag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Uttak av gradert alderspensjon kan tidligst endres ved fylte 67 år eller tidligere særaldersgrense. Medlemmet kan likevel på et hvert tidspunkt bestemme fullt uttak.

Alderspensjonen kommer uansett til utbetaling fra fylte 75 år, med mindre Pensjonskassen får melding om at dette ikke skal skje. Ved uttak av alderspensjon blir ønsket andel av pensjonskapital utstedt til et eget pensjonskapitalbevis.

Alderspensjonen utbetales i terminer i et fast antall år frem til minst fylte 77 år, men ikke i noe tilfelle i mindre enn ti år i samsvar med lov om innskuddspensjon kapittel 7. Utbetalingstiden kan imidlertid settes ned til det hele antall år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Dette vurderes jevnlig under utbetalingsperioden når kapitalen forvaltes som innskuddspensjon. For øvrig gir lov om innskuddspensjon begrensning på rett til uttak av alderspensjon samtidig som det ytes uførepensjon fra pensjonsordningen.

§ 18. Medlemmets dødsfall

§ 18.1. Medlemmets dødsfall før uttak av pensjon

Ved medlemmets dødsfall før uttak av pensjon skal pensjonskapitalen utbetales etter reglene i lov om innskuddspensjon § 7-7 og benyttes til barnepensjon med inntil folketrygdens grunnbeløp (1 G) pr barn inntil hvert barn fyller 21 år, mens overskytende pensjonskapital skal benyttes til etterlattepensjon til ektefelle eller samboer, med utbetaling i minst ti år. Overstiger pensjonskapitalen det som trengs for å gi barna pensjon som foran beskrevet og ingen ektefelle eller samboer har rett til pensjon, utbetales gjenværende pensjonskapital som engangsbeløp til dødsboet.

§ 18.2. Medlemmets dødsfall etter uttak av pensjon

Ved medlemmets dødsfall etter uttak av pensjon, vil pensjonskapitalen:

- bli utbetalt som ved dødsfall før pensjonsalder for innskuddspensjon med investeringsvalg
- tilfalle forsikringskollektivet dersom medlemmet har valgt utbetaling ved pensjonsforsikringsavtale.

§ 19. Opphør av pensjonsordning

Pensjonsordningen opphører:

- når foretaket sier opp pensjonsordningen,
- når foretaket flytter pensjonsordningen til en annen forvaltningsinstitusjon (bank, livsforsikringsselskap, pensjonskasse eller forvaltningsselskap for verdipapirfond),
- når virksomheten i foretaket avvikles,
- når foretaket slutter å betale innskudd og det ikke foreligger midler i innskuddsfondet til å dekke innskuddene. Den enkeltes pensjonskapital tilføres eventuell andel av innskuddsfond i Pensjonskassen innenfor gjeldende regler i lov om innskuddspensjon.

§ 20. Opphør av medlemskap i en pensjonsordning

Medlemskap i pensjonsordningen opphører når medlemmet slutter i foretaket med mindre medlemmet oppebærer rett til innskuddsfritak under pensjonsordningen.

§ 21. Medlemmets rettigheter ved opphør

Ved opphør av medlemskap beholder medlemmet sin rett til den pensjonskapital som er opptjent ved fratredelsen, med mindre medlemskapet da har vart kortere enn 12 måneder. I dette tilfellet innløses medlemmets beholdning og overføres til Pensjonskassens innskuddsfond. Det utstedes et pensjonskapitalbevis til medlemmet. For fortsatt innbetaling, flytting og utbetaling av pensjonskapitalen gjelder reglene i lov om innskuddspensjon.

§ 22. Renteplikt ved oppgjør

Pensjonskassen skal svare forsinkelsesrenter i samsvar med bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

§ 23. Valuta

Innskudd, pensjonskapital m.v. som springer ut av pensjonsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av avtale eller forsikringsbevis.

§ 24. Foreldelse

Krav på Pensjonskassens innskuddspensjon foreldes etter de ordinære foreldelsesregler.

§ 25. Force Majeure

Pensjonskassen er ikke ansvarlig for tap som skyldes forhold utenfor Pensjonskassens kontroll, som f.eks. ny lovgivning, offentlige beslutninger, stenging av børser, krig eller annen katastrofe, streik, lockout, blokade eller strømbrudd.

§ 26. Endring av vilkår og priser

Pensjonskassen kan endre pensjonsvilkårene og gebyrer hvert år på pensjonsordningens årssdag innenfor de til enhver tid gjeldende regler fastsatt av myndighetene. Dersom vilkårene endres til skade for medlemmet eller det tidligere medlemmet, skal underretning gis i samsvar med forsikringsavtaleloven § 19-8 annet ledd. Gebyrene vil til enhver tid følge prisstrukturen fastsatt av Pensjonskassens styre.

§ 27. Behandling av tvister

Behandling av tvister vedrørende forståelsen av denne avtalen hører inn under de ordinære domstolene.

Forsikringer knyttet til Pensjonskassens Innskuddspensjon

Følgende forsikringer kan være knyttet til innskuddspensjonsordningen:

1. Innskuddsfritak
2. Premiefritak
3. Uførepensjon
4. Barnepensjon
5. Ektefelle- og samboerpensjon

Vilkårene for de ulike forsikringene er beskrevet under. For spesifisering av hvilke forsikringsdekninger du er omfattet av og gjeldende vilkår for disse, vises til siste utstedte forsikringsbevis.

Generelle forsikringsvilkår

I de generelle forsikringsvilkårene har vi samlet alle bestemmelser som gjelder for risikoforsikringene, uansett hvilke forsikringsdekninger avtalen omfatter.

§ 1. Forsikringsavtalen

§ 1.1. Hvilke lover og regler som gjelder

For forsikringsdekningene gjelder:

- Lov av 24. mars 2000 om foretakspensjon, med forskrifter.
- Lov av 16. juni 1989 om forsikringsavtaler (FAL), med forskrifter.
- Lov av 10. juni 2005 om forsikringsvirksomhet, med forskrifter.
- Lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt, med forskrifter. • Lov om tjenestepensjon av 13. desember 2013,
- Lov om finansforetak av 10. april 2015
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov.
- For forsikringsavtalen gjelder norsk rett.

§ 1.2. Hvilke forsikringsvilkår som gjelder

For forsikringsavtalen gjelder disse generelle forsikringsvilkårene, de tilleggsvilkår som gjelder for den enkelte dekning og de bestemmelser som er fastsatt i en egen avtale mellom foretaket og Pensjonskassen. Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset, vilkårene og avtalen gjelder foran fravikelige lovbestemmelser.

§ 1.3. Hvem kan omfattes av forsikringsdekningene

Forsikringsdekningene kan bare omfatte medlemmer som etter forsikringsavtalen er opptatt i foretakets pensjonsordning.

§ 2. Opplysningsplikt ved inntredelse i ordningen og konsekvenser av å gi uriktige opplysninger

§ 2.1. Foretakets plikt til å gi arbeidsdyktighetserklæring og annen risikorelevant informasjon.

Foretaket skal levere arbeidsdyktighetserklæring, som bekrefter hel arbeidsdyktighet tilsvarende heltidsstilling for alle medlemmene. Forsikringstakeren skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som han må forstå er av vesentlig betydning for Pensjonskassens vurdering av risikoen.

Fra foretaket har Pensjonskassen rett til å innhente oversikt over medlemmenes sykefraværsperioder og annen risikorelevant informasjon.

§ 2.2. Medlemmenes plikt til å gi opplysninger om risikoen.

Dersom Pensjonskassen krever at medlemmene leverer helseerklæring, skal medlemmene gi riktige og fullstendige svar på Pensjonskassens spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for Pensjonskassens vurdering av risikoen,

jf. forsikringsavtalelovens kapittel 13.

§ 2.3. Konsekvenser av å gi uriktige opplysninger

Ved uriktige og/eller mangelfulle opplysninger kan Pensjonskassens ansvar falle bort. Videre kan forsikringen og alle andre forsikringer foretaket/medlemmet har med Pensjonskassen, sies opp i samsvar med bestemmelsene i forsikringsavtalelovens kapittel 13.

§ 3. Generelle begrensninger i Pensjonskassens ansvar

§ 3.1. Krig som Norge er med i

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelser etter forsikringsavtalen bare skal utbetales delvis. Kongen kan også gjøre andre nødvendige endringer i avtalen for å dekke underskudd som følge av krig. Slike endringer kan også skje ved annen katastrofe.

§ 3.2. Deltakelse i krig Norge ikke er med i

Hvis medlemmet dør eller blir ufør som følge av deltakelse i krig under kommando av et land som ikke er alliert med Norge, er Pensjonskassen fri for ansvar hvis det ikke på forhånd er truffet annen avtale.

§ 4. Ikrafttredelse

1. Kollektivforsikringen gjelder fra den dag Pensjonskassen får skriftlig melding om at tilbudet om kollektivforsikringen er godtatt av foretaket og første premie eller et avtalt å kontobeløp er betalt, hvis det ikke er gjort annen avtale. Avtalen trer i kraft for alle arbeidstakere i de grupper som kollektivforsikringen nevnte dag skal omfatte og eventuelt arbeidsgiver, som da er helt arbeidsdyktige tilsvarende heltidsstilling (jf. likevel punkt 2). For arbeidstaker eller arbeidsgiver som ikke er helt arbeidsdyktig, trer forsikringen i kraft den dag melding om hel arbeidsdyktighet er sendt Pensjonskassen.
2. Dersom opptakelsen er betinget av at det skal leveres helseerklæring på skjema fastsatt av Pensjonskassen, trer forsikringen for den enkelte arbeidstaker, arbeidsgiver og eventuelt medforsikret person i kraft den dag melding er sendt fra Pensjonskassen om at helseerklæringen er godkjent. Hvis Pensjonskassen ikke finner helsetilstanden tilfredsstillende, kan opptakelsen skje på spesielle vilkår eller avslås.
3. Hvis kollektivforsikringen overtas fra annen pensjonsinnretning, trer forsikringen i kraft etter at risikovurderingen er avsluttet og i samsvar med gjeldende flytteregler.
4. For utvidelse av kollektivforsikringen (økning av forsikringsytelsene eller opptak av nye medlemmer), gjelder foranstående regler i punkt 1 og 2.

§ 5. Premiebetaling – premiefond/innskuddsfond

1. Foretaket betaler premien til Pensjonskassen under ett for alle de medlemmer som kollektivforsikringen omfatter.
2. Betalingsfristen for forsikringspremier er én måned fra den dag Pensjonskassen har sendt faktura til foretaket.
3. Blir en premie ikke betalt innen betalingsfristens utløp eller en avtalt lengre betalingsutsettelse, og det er midler i premiefond/innskuddsfond, tas det dekning i pensjonsordningens premiefond/innskuddsfond for premien. Om nødvendig skal det tas dekning i premiefond/innskuddsfond som forvaltes utenfor Pensjonskassen. Foreligger det ikke midler i premiefondet/innskuddsfondet, går kollektivforsikringen til opphør hvis betalingen ikke har funnet sted innen 14 dager etter annen gangs betalingspåminnelse er sendt på den forfalte premie. Det blir i tilfelle ved opphøret tatt dekning i eventuell premiereserve for forsikringspremie i perioden med betalingsutsettelse. For foretakets plikt til å betale renter av premier ved betalingsmislighold gjelder lov om renter ved forsinket betaling av 17. desember 1976 nr. 100.
4. Hvis medlemmet dør før pensjonsalderen, faller premiebetalingen bort for vedkommende. Betales det terminpremie for vedkommende, får foretaket godskrevet den del av terminpremien som tilsvarer tidsrommet fra dødsdagen til neste premieforfallsdag. Det godskrevne beløp blir enten

avregnet i neste premie som forfaller til betaling for kollektivforsikringen eller overført til premiefondet/innskuddsfondet. Er det betalt premie en gang for alle (engangspremie) for medlemmet, får foretaket ved medlemmets død ikke godskrevet noen del av denne.

5. Avgjøres premiebetalingen helt eller delvis ved terminpremie, kan foretaket betale inn beløp til kollektivforsikringens premiefond/innskuddsfond. Innbetalinger til og bruk av premiefond/innskuddsfond må skje innenfor rammen av lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon.

§ 6. Foretakets rett til endring og regulering av forsikringen

1. Foretaket kan når som helst inngå avtale med Pensjonskassen om endringer i kollektivforsikringen. En slik endring må ikke medføre reduksjon av eventuell premiereserve for eventuell fripolise på tidspunktet for endringen.

2. Ved regulering av forsikringsytelsene som er fastsatt i avtalen, skal forsikringsytelsene ikke i noe tilfelle settes ned under ytelsene i eventuell fripolise på tidspunktet for reguleringen. Bestemmelsene i avsnittene foran gjelder likevel ikke ved nedsetting av forsikringsytelsene som er bestemt i henhold til § 12.

§ 7. Pantsettelse og kreditorvern

Forsikringen kan ikke pantsettes eller overdras. Forsikringen har kreditorvern etter reglene i forsikringsavtalelovens kapittel 16.

§ 8. Utmelding

Foretaket kan ikke melde medlemmet ut av kollektivforsikringen så lenge vedkommende hører til den gruppe eller de grupper av arbeidstakere som kollektivforsikringen omfatter. Trer medlemmet ut av gruppen på grunn av fratredelse eller av annen årsak, plikter foretaket å melde vedkommende ut av kollektivforsikringen (jf. likevel neste avsnitt).

Utmelding kan ikke finne sted hvis forsikringen omfatter uførepensjon, premiefritak eller innskuddsfritak og medlemmet er arbeidsufør etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi rett til uføreerstatning i henhold til avtalen. Hvis retten til uførepensjon, premiefritak eller innskuddsfritak ikke inntreffer, kan utmelding likevel finne sted. Under spesielle forhold kan foretaket med Pensjonskassens samtykke melde medlemmet ut også etter at utbetalingen av uførepensjon, premiefritak eller innskuddsfritak er startet.

§ 9. Opphør

1. Forsikringen skal opphøre hvis:

- a) foretaket bestemmer at forsikringen skal opphøre,
- b) det treffes vedtak om at virksomheten i foretaket skal avvikles,
- c) det følger av bestemmelser i lov om foretakspensjon/lov om innskuddspensjon at forsikringen skal opphøre,
- d) foretaket slutter å betale premie til forsikringen og det ikke foreligger midler i premiefondet/innskuddsfondet til dekning av premien,
- e) det besluttes at forsikringen skal flyttes, se dog nærmere regulering i § 10.

Overfor det enkelte medlem har Pensjonskassen risiko for fulle forsikringsytelser i en måned regnet fra det tidspunkt varsel er sendt om opphøret av kollektivforsikringen.

2. Ved opphør har det enkelte medlem eiendomsrett til sin eventuelle fripolise. Hvis forsikringen omfatter uførepensjon, premiefritak eller innskuddsfritak, gjelder følgende:

For medlem som er arbeidsufør, men uten rett til uføreerstatning ved opphøret, har Pensjonskassen likevel risikoen for fulle forsikringsytelser så lenge medlemmet er arbeidsufør, dog ikke utover 12 måneder fra den dag arbeidsuførheten inntrådte. Graden av arbeidsuførhet skal minst tilsvare den laveste uføregrad som kan gi rett til uføreerstatning i henhold til avtalen. Ved utløpet av nevnte

tidsrom fastsettes medlemmets eventuelle rett til uførepensjon og/eller premiefritak/innskuddsfritak. Den del av forsikringen som ikke er dekket gjennom innvilget premiefritak, vil bli redusert til fripolise eller opphøre med mindre den udekkede del blir opprettholdt ved opprettelse av en fortsettelsesforsikring etter § 16.

3. Hvis forsikringen opphører og det er midler i premiefond/innskuddsfond, skal disse brukes i samsvar med bestemmelser i lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon.

4. Andre rettigheter medlemmene har etter opphøret av kollektivforsikringen fremgår av § 16.

§ 10. Flytting

1. Foretaket har rett til å si opp forsikringen og flytte den til annet forsikringselskap. Oppsigelsen må skje skriftlig til Pensjonskassen. Oppsigelsesfrist er fastsatt i forsikringsavtalen.

2. Ved flytting opphører forsikringen.

3. Ved flytting gjelder bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven.

4. § 16 i disse vilkårene gjelder ikke når opphør skyldes flytting til annen pensjonsinnretning.

§ 11. Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger

§ 11.1. Opplysningsplikt og dokumentasjon ved oppgjør

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal enhver som mener å ha et krav mot Pensjonskassen, uten ugrunnet opphold melde fra til Pensjonskassen. Den som vil fremme krav mot Pensjonskassen, skal gi Pensjonskassen de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for ham eller henne, og som Pensjonskassen trenger for å kunne ta stilling til kravet og utbetale forsikringsbeløpet.

Forsikringsutbetalingen vil kunne avhenge av at kravstilleren gir Pensjonskassen de nødvendige fullmakter til å innhente opplysninger for å kunne ta standpunkt til erstatningskravet.

Pensjonskassen kan kreve undersøkelse foretatt av en bestemt lege. Begge parter har rett til å innhente spesialisterklæringer. Hvis medlemmet befinner seg utenfor Norge på erstatningstidspunktet, kan Pensjonskassen som et vilkår for å utbetale erstatningen, kreve at medlemmet fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for utbetaling foreligger. Legens honorar betales av Pensjonskassen, eventuelle øvrige utgifter (reiser m.v.) betales av medlemmet selv. Fra foretaket har Pensjonskassen rett til å innhente oversikt over medlemmets sykefraværperioder og annen risikorelevant informasjon.

§ 11.2. Konsekvenser av å gi uriktige opplysninger

Den som ved erstatningsoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som han eller hun vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt erstatning han eller hun ikke har krav på, kan miste ethvert erstatningskrav mot Pensjonskassen etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hending, i samsvar med forsikringsavtaleloven § 18-1. I et slikt tilfelle kan Pensjonskassen si opp enhver forsikringsavtale det har med vedkommende med en ukes varsel.

§ 12. Renteplikt ved oppgjør

Pensjonskassen skal svare forsinkelsesrenter av erstatningen når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til Pensjonskassen. Forsømmer den berettigede å gi opplysninger eller utlevere dokumenter som er nødvendig for å ta stilling til erstatningskravet, kan han eller hun ikke kreve forsinkelsesrenter for den tid som går tapt ved dette. Det samme gjelder hvis den berettigede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør. For øvrig gjelder bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

§ 13. Valuta

Premiebeløp, pensjonsbeløp og andre ytelser som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av avtale eller forsikringsbevis.

§ 14. Pensjonskassens regressadgang

Hvis foretaket ikke overholder sine plikter i henhold til den avtalen som er inngått mellom foretaket

og Pensjonskassen, og Pensjonskassen likevel er forpliktet til å utbetale forsikringsytelser, kan Pensjonskassen søke regress hos foretaket.

§ 15. Fortsettelsesforsikring

1. Når medlemmet trer ut av kollektivforsikringen eller hvis den opphører, har medlemmet rett til å fortsette forsikringsforholdet med individuell premieberegning uten å gi nye helseopplysninger. Vil medlemmet bruke retten til å opprettholde sin forsikring helt eller delvis, må skriftlig melding om dette være kommet til Pensjonskassen innen seks måneder etter at Pensjonskassens ansvar er opphørt, jf. punkt 2.

2. Dersom medlemmet trer ut av ordningen etter utmelding, har Pensjonskassen risiko for forsikringsdekningene i minst 14 dager etter at skriftlig underretning er sendt. Dersom kollektivforsikringen opphører, har Pensjonskassen risiko for forsikringsdekningene i minst en måned etter at varsel om opphøret er gitt. Ved eventuelle forsikringstilfeller som Pensjonskassen svarer for i denne risikotiden, vil Pensjonskassen kunne gjøre fradrag i forsikringsutbetalingen dersom vedkommende i mellomtiden er kommet inn under en tilsvarende forsikring og får erstatning fra denne.

§ 16. Endring av forsikringsvilkår og priser

Pensjonskassen kan endre pristariffene som ligger til grunn for beregning av premiene for personrisiko, forvaltning og administrative tjenester. Tilsvarende gjelder ved pålegg gjennom lov, forskrift eller direkte fra Finanstilsynet. Pensjonskassen kan ikke gjøre endringen gjeldende før første ordinære premieforfall minst fire måneder etter at forsikringstaker har mottatt underretning om den fastsatte endringen. Pensjonskassen kan videre foreta endringer i forsikringsvilkårene. Dersom vilkårene endres til skade for medlemmene skal disse underrettes i samsvar med forsikringsavtaleloven § 19-8.

§ 17. Behandling av tvister

Behandling av tvister vedrørende forståelsen av denne avtalen hører inn under de ordinære domstolene.

Vilkår - Innskuddsfritak og premiefritak

Innskuddsfritak er en forsikring av sparingen, hvor Pensjonskassen betaler foretakets innskudd til pensjonsordningen for det medlemmet som er blitt arbeidsufør i forsikringstiden. Innskuddet tilføres medlemmets pensjonskonto månedlig.

Premiefritak er en forsikring for forsikringspremier hvor Pensjonskassen betaler premiene for forsikringene tilknyttet Pensjonskassens Innskuddspensjon. Premiefritaket tilføres pensjonsordningens risikodekninger månedlig, dersom medlemmet blir arbeidsufør i forsikringstiden.

§ 1. Hvilke vilkår som gjelder

I tillegg til disse dekningsvilkårene gjelder de generelle forsikringsvilkårene.

§ 2. Forsikringens omfang og begrensninger

§ 2.1 Rett til innskuddsfritak og/eller premiefritak

1. Rett til innskuddsfritak/premiefritak inntreer når medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte er minst 20 prosent sammenhengende arbeidsufør ut over karenstiden. Arbeidsuførheten må ha inntrådt mens forsikringen har vært i kraft.
2. Karenstiden er 12 måneder regnet fra det tidspunktet inntektsevnen ble redusert.
3. Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte.

§ 2.2. Innskuddsfritaket og premiefritaketets størrelse

Innskuddsfritaket svarer til den innskuddspremie som foretaket etter innskuddsplanen skal innbetale for det enkelte medlem. Dette beløpet gjelder ved 100 prosent arbeidsuførhet. Innskuddsfritaket fastsettes i forhold til uføregraden til enhver tid. Premiefritaket utgjør den premie som, før forsikringstilfellet er inntruffet, skal betales for medlemmets forsikringsdekninger tilknyttet pensjonsordningen. Dette beløpet gjelder ved 100 prosent arbeidsuførhet. Premiefritaket fastsettes i forhold til medlemmets uføregrad til enhver tid.

§ 2.3. Begrensninger

Retten til innskuddsfritak og premiefritak inntreer ikke når medlemmets arbeidsuførhet skyldes:

- a. skade som er fremkalt med forsett av medlemmet selv, med mindre medlemmet på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling,
- b. sykdom, skader eller lyte som Pensjonskassen har reservert seg mot,
- c. sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen og som innen to år deretter medfører arbeidsuførhet.

Hvis medlemmet før opptak i kollektivforsikringen var med i en annen tjenestepensjonsordning med innskuddsfritak og/eller premiefritak, og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen etter bokstav c for denne dekningen fra opptaket i den tidligere kollektivforsikringen.

For forhøyelse av innskuddsfritaket/premiefritaket som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis medlemmet har avgitt helseerklæring ved inntredelsen eller forhøyelsen.

§ 3. Utbetaling

Innskuddsfritaket løper fra den dag rett til innskuddsfritak inntreer og så lenge medlemmet er minst 20 prosent arbeidsufør, men ikke lenger enn til fylte 67 år eller tidligere særaldersgrense. Premiefritaket for premie til medlemmets uførepensjon, ektefellepensjon, samboerpensjon og/eller barnepensjon, løper fra den dag rett til premiefritak inntreer og så lenge medlemmet er minst 20 prosent arbeidsufør, men ikke ut over fylte 67 år eller tidligere særaldersgrense. Det kan fastsettes i avtalen at innskuddsfritak eller premiefritak skal ytes fra et annet tidspunkt enn nevnt foran.

§ 4. Foreldelse

Krav på innskuddsfritak og/eller premiefritak foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble innvilget fritak. Er det ikke innvilget noen fritak, løper fristen fra den dag den berettigede kunne ha krevd første fritak. Krav på et forfalt fritak foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til Pensjonskassen før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6 tredje ledd.

Vilkår - Uførepensjon

Uførepensjon er en livsforsikring som gir terminvise utbetalinger dersom medlemmet blir arbeidsufør i forsikringstiden.

§ 1. Hvilke vilkår som gjelder

I tillegg til disse dekningsvilkårene gjelder de generelle forsikringsvilkårene.

§ 2. Forsikringens omfang og begrensninger

§ 2.1. Rett til uførepensjon

1. Rett til uførepensjon inntreer når medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte er minst 20 prosent sammenhengende arbeidsufør ut over karenstiden. Arbeidsuførheten må ha inntrådt mens forsikringen har vært i kraft.
2. Karenstiden er 12 måneder regnet fra det tidspunktet inntektsevnen ble redusert.

§ 2.2. Uførepensjonens størrelse

Uførepensjon beregnes på det tidspunkt arbeidsuførheten starter og på grunnlag av tjenestetid frem til 67 år eller tidligere særaldersgrense. Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte. Uførepensjon ytes i forhold til graden av arbeidsuførhet til enhver tid. Den årlige uførepensjon som er angitt i forsikringsbeviset, svarer til 100 prosent arbeidsuførhet.

Omfatter forsikringen tillegg til uførepensjon for uførepensjonist som har barn, gjelder barnetillegget for barn som ikke har nådd den opphørsalder for barnetillegget som er fastsatt i avtalen, og som medlemmet på uføretidspunktet forsørget eller hadde plikt til å forsørge. Barnetillegget gjelder også for medlemmets egne barn som blir født etter at utbetalingene har begynt.

Uførepensjonen fra foretakets pensjonsordning skal etter lovverket samordnes med eventuell uførepensjon fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter.

§ 2.3. Begrensninger

Retten til uførepensjon inntreer ikke når medlemmets arbeidsuførhet skyldes:

- a) skade som er fremkalt med forsett av medlemmet selv, med mindre medlemmet på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling,
- b) sykdom, skader eller lyte som Pensjonskassen har reservert seg mot
- c) sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen og som innen to år deretter medfører arbeidsuførhet.

Hvis medlemmet før opptak i kollektivforsikringen var med i en annen tjenstepensjonsordning med uførepensjon, og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen etter bokstav c for denne dekningen fra opptaket i den tidligere kollektivforsikringen.

For forhøyelse av uførepensjonen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis medlemmet har avgitt helseerklæring ved inntredelsen eller forhøyelsen.

§ 3. Utbetaling

Uførepensjon betales månedlig etterskuddsvis fra den dag rett til uførepensjon inntreer og så lenge det foreligger arbeidsuførhet etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi erstatning i henhold til avtalen, frem til fylte 67 år, tidligere særaldersgrense eller tidligere død. Det skal gjøres fradrag i uførepensjonen for erstatning for tap i ervervsevne fra yrkesskadeforsikringen dersom dette fremgår av avtalen.

For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon samordnes uførepensjonen i perioder med arbeidsavklaringspenger fra folketrygden slik at summen av beregnede arbeidsavklaringspenger og uførepensjon ikke overstiger 70 prosent av tidligere lønn ved full uførhet. Øvrige fradrag i utbetaling av uførepensjon kan fremgå av lov eller forskrift.

§ 4. Foreldelse

Krav på uførepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke betalt noen terminer, løper fristen fra den dag da medlemmet kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6. Krav som er meldt til Pensjonskassen før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6 tredje ledd.

Vilkår - Ektefelle

§ 1. Hvilke vilkår som gjelder

I tillegg til disse dekningsvilkårene gjelder de generelle forsikringsvilkårene.

§ 2 Forsikringens omfang og begrensninger

§ 2.1. Rett til ektefellepensjon

Gjenlevende ektefelle etter et medlem har rett til etterlattepensjon. Likestilt med ektefelle er registrert partner i henhold til tidligere lov om registrert partnerskap av 30. april 1993. Ordningen omfatter også pensjon til gjenlevende samboer i henhold til lov om foretakspensjon av 24. mars 2000, § 7-8. Gjenlevende ektefelle, partner eller samboer er felles benevnt ektefelle.

§ 2.2. Ektefellepensjonens størrelse

Årlig pensjon til ektefelle utgjør 9 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Opptjente rettigheter fra den ytelsesbaserte pensjonsordningen i pensjonskassen kommer til fradrag i ytelsene.

§ 2.3. Begrensninger

Rett til ektefellepensjon inntreffer ikke når medlemmet dør innen ett år etter innmelding i pensjonsordningen eller etter at ekteskapet/samboerforholdet ble inngått og dødsfallet skyldes sykdom som medlemmet led av ved tilsetningen eller ekteskapsinngåelsen/påbegynt samboerskap og som en av partene må antas å ha kjent til.

Ektefellepensjonen er uten fripoliseoppbygging. Ved medlemmets dødsfall etter nådd pensjonsalder utbetales ingen ektefellepensjon.

Retten til etterlattepensjon for ektefelle går foran retten til samboerpensjon.

§ 3. Utbetaling

Pensjonen utbetales til og med måneden etter ektefellens død. Hvis det er avtalt at ektefellepensjonen skal settes ned eller skal opphøre når ektefellen når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måneden ektefellen når denne alderen. Se for øvrig LOF § 7-8.

Vilkår - Barnepensjon

§ 1. Hvilke vilkår som gjelder

I tillegg til disse dekningsvilkårene gjelder de generelle forsikringsvilkårene.

§ 2 Forsikringens omfang og begrensninger

§ 2.1. Rett til barnepensjon

Når et medlem dør, har gjenlevende barn rett til barnepensjon. Pensjonskassen kan innvilge barnepensjon også til stebarn og pleiebarn som avdøde forsørget.

Hvis det er avtalt at barnepensjonen skal begynne å utbetales, eller skal forhøyes når barnet når en bestemt alder, inntreter retten til pensjonen, eventuelt forhøyelsen, fra første dag i måneden etter at barnet når denne alderen.

§ 2.2. Barnepensjonens størrelse

Full barnepensjon utgjør 15 prosent av pensjonsgrunnlaget for hvert barn.

Opptjente rettigheter fra den ytelsesbaserte pensjonsordningen i pensjonskassen kommer til fradrag i ytelsene.

§ 2.3. Begrensninger

Barnepensjonen er uten fripoliseoppbygging. Ved medlemmets dødsfall etter nådd pensjonsalder utbetales ingen barnepensjon.

§ 3. Utbetaling

Barnepensjonen utbetales høyst til barnet er 20 år eller tidligere død.

Pensjonen utbetales til og med den måneden barnet når den alderen som er fastsatt i avtalen. Dør barnet før det når denne alderen, utbetales pensjonen til og med måneden etter barnets død.